

Altjóða kvinnudags arbeiði 1996

Mannarættinda sakir

* Amnesty International heldur, at lands trygðar lógin átti at verið bœtt í samsvari við treytirnar í altjóða mannarættinda máti (Altjóða sáttmáli um sivil og politisk rættindi) og at stjórnarskipanin í lýðveldinum Korea tryggjar rættinum hjá einstaklinginum at útinna teirra frælsi, við at málbera seg og fara í felagsskapir.

* Amnesty International heldur, at allir fangar, eisini kvinnur, ið er hildin vegna ikki harðskaps-úttinnan av teirra frælsa rætti at málbera seg og fara í felagsskapir, úttan fyrirliti fyrri politiska áskoðan, eru samvitskufangar og áttu beinanvegin og treytaleyst verið leyslatir.

Skrivið brøv, har tit seta spurnartekin við mannarættindareglurnar í Lands trygðar lógin, og at allir samvitskufangar treytaleyst beinanvegin verða leyslatir, eisini kvinnur sum Eun Su-mi. Nevn eisini at kvinnur, ið eru skyldfólk hjá teimum, ið eru fongslað undir lógin, er eisini ávirkaðar av fylgjunum av handtøkunum og varðhaldinum.

Forsetin:

President Kim Young-san
The Blue House
1 Sejong-no
Chongno-gu, Seoul
Republic of Korea
Fax: +82 2770 0253
Heilsan: Dear President

3337

Ráðharrin:

Mr Ahn Woo-man
Minister of justice
1 Chungang-dong
Kwachon-myon
Shihung-gun
Kyoggi Province
Republic of Korea
Fax: +82 2504

Stuðlið eisini við at skriva til Mynkahyop, har tit styðja av eggja teirra arbeiði, serstakliga teimum kvinnum, sum berjast fyrri teirra fongslaðu skyldfólkum. Leiðari í felagsskapinum er kvinnan Nam Kyu-sun, hvørs maður er samvitskufangi, fongslaður undir Lands trygðar lógin. Skrivið til: Mynkahyop, 2FI, 529-7, Changsin-2-dong, Seoul 100-542, Republic of Korea

Suður Korea

Lands trygðar lógin

Í november 1995 vóru 362 politiskir fangar í Suður Korea, harav vóru um 70% hildnir undir lands trygðar lógin. Nógvar eru hildin undir tamarhaldi av teirra ikki-harðskaps úttinnan av rættinum av málburði og assosísjónum.

Nú á døgum er nógvar fólk handtikin vegna lands trygðar lógin og eru ákærd við vanæru av grein 7, sum ásetur upp í 7 ára fongsulsrevsing fyrri at hava »rós-að« og »eggjað« Norður Korea. Onnur eru nýliga handtikin fyrri at vitja Norður Korea úttan loyvi, fyrri at skapa felagsskapir, ið er hildnir at vera ímóti statinum og at njósna. Hetta er sera nágreiniliga lýst í lands trygðar lógin. Nakrir langtíðar fangar hava verið meira enn eitt 10 ára skeið í fongslu. Teir vóru dæmdir órættvist undir fyrrverandi stjórnunum. Millum hesi handtiknu og dæmdu undir lands trygðar lógin er kvinnur sum Eun Su-mi, ein 35 ára gomul kvinna, ið var virkin í Sanomaeng (sosialistiskur arbeiðarafelgsskapur). Men hon varð handtikin og hevur verið í fongslu síðan apríl 1992. Hon hevur nýliga verið ígjøgnum eina stóra innvøls skurðviðgerð, men varð koyrd í fongslu stutt eftir, hóast læknar mæltu til at kanna hennara heilsuumsstøður nærri. Park Young-gil er 75 ára gomul kvinna, sum, eftir at hava vitjað Norður Korea, varð

sett í fongslu í juli 1995. Einkjan hjá einum langtíðar samvitskufanga fekk fongsulsrevsing í desember 1995. Hóast høga aldurin og ringu heilsuna skal hon sita í try á.

Hóast flestu fangarnir undir lógin er menn, liða kvinnurnar eisini sum konur, mammur og unnustur, systar og dótur. Tað er beinleiðis avleiðing av at

mannfólk er í varðhaldi. Hesar kvinnur skulu uppala teirra húski samstundis sum tær skulu í herðferð við leyslating av skyldfólkum. Tær eru ofta tey gloymdu offri av hesi mannarættinda vanvirðing.

Av serligum týðningi er ein kvinnubólkur, ið hoyrir til Minkahyop (mannarættindabólkur). Teirra limir eru flest kvinnur. Nógvar hava

ókúgandi víst nógva styrki ígjøgnum ár við kampjum, at biða og vóna leyslating av skyldfólkunum og at lógin verður broytt. Tær leiðbeina og geva annan stuðul til politisku fangarnar og skyldfólk teirra. Tær arbeiða saman við øðrum mannarættindabólkunum fyrri at bota um tilvitskuna og fatanina av mannarættinda spurninginum.

Átøkini hjá Amnesty International hjálpa

Hóast stríðið fyrri mannarættindum er áhaldandi og ofta tykist endaleyst, so eru mong dømi um, at tað hjálpir at tala og gera vart við, tá mannarættindabrot verða framd móti kvinnum, monnum ella børnum. Tí ongin stjórn í heiminum er so sterk, at hon tolir áhaldandi ágang úttanfrá. Altjóða kvinnudagin í ár vísir Amnesty International á 3 kvinnur, sum felagsskapurin hevur arbeitt fyrri. Tær eru nú allar leyslatnar

Vera Chirwa,
Malawi

Vera Chirwa úr Malawi samon við manninum, Orton Chirwa, dæmd livlangt fongsul. Maðurin doyði í fongslinum í 1992. Vera Chirwa var samvitskufangi. Hon var leyslatin í 1993, eftir at hava sitið í 13 ár. Tað longesta nakrantíð fyrri ein afrikanskann samvitskufanga. Hon sigur sjálvi:

»At eg varð leyslatin er orsakað av altjóða áhuganum, ið var fyrri okkara sök. Eg fari aldrin at kunna takka Amnesty International nóg mikið fyrri teirra stríð fyrri Orton og meg. Eg fari at standa í skuld til tykkara so leingi eg livir.

Amnesty International, Føroya deild, hevur eisini fleiri ferðir víst á sakina, og áheitanir hava verið sendar hiðani. Vera Chirwa er útbúgvin saksfari og er nú leiðari á sentrinum fyrri ráðgeving, granskning og útbúgving um rættindi (CARER) í Malawi. Hon heldur á við at eggja teimum, sum arbeiða fyrri mannarættindum.

Eren Keskin,
Turkland

Eren Keskin, advokatur og mannarættindaaktivistur, varð leyslatin 9. november 1995 eftir at Europaráðið og túsundtals Amnesty limir høvdu heitt á turkisku stjórnina um at lata hana leysa. Hon sigur:

»Alla staðni kring heimin, har tað enu liðandi kvinnur, kenni eg meg nú nærri teimum, eftir sjálvi at hava sitið í fongslu. Eg merkti ógvuliga væl tann stuðul, eg fekk frá Amnesty International undir míni mánaðarlongu fangalegu. – Eg fekk postkort frá mongum ymskum portum av heiminum. Tey sendu mær ikki bert bók um stuðul, men sendu eisini kopi av brøvunum, tey høvdu sent turkisku stjórnini.

Eren Keskin var ein av teimum kvinnunum, sum var við í átakinum hjá Amnesty International í fjør undir heitinum »Mannarættindi eru kvinnurættindi«. Hon heldur sjálvi fram at stríðast fyrri mannarættindum og frigerðing av kvinnum í Turkalandi. Fangalegan hevur ikki tikið mótið frá henni.

Aung San Suu Kyi,
Myanmar

Aung San Suu Kyi sat í húsavardhaldi frá 19. juli 1989 til 10. juli 1995. Mannarættindafólk í øllum heiminum vistu henni stóran ans øll hesi árin. Amnesty deildir úr øllum heimspørtum hava arbeitt fyrri at fáa hana leyslatna. Í 1992 fekk Aung San Suu Kyi friðarheiðursløn Nobels. Á ST ráðstevnunum um mannarættindi í Wien í 1993 mótmæltu mannarættindaktivistar, tá ið uttanríkisráðharrin úr Myanmar talaði. Tey stóðu friðarlig rúndan um hann, øll við gekkaskorti, sum ímyndaði Aung San Suu Kyi. Agangurin móti stjórnini í Myanmar ar stóru, og beint áðrenn stóru kvinnuráðstevnunum í Beijing í fjør, varð hon leyslatin. Hon luttekði í sjálvari ráðstevnunni, men vendi sær til luttakaramar á einum videobandi.

»Okkara strev er stuðlað av sterkum og prinsippfostum kvinnum úr allari verðini, sum hava stríðst ikki bara fyrri míni leyslating, men fyrri allar okkara sök, og tað er av størri týðningi.

At eg havi fingið frælsið aftur, hevur nú givið mær ábyrgdina av at arbeiða fyrri øðrum kvinnum og monnum í mínum landi og fyrri teirra frælsi, menniskjum, sum hava liðið nógvar meira – og sum framhaldandi liða nógvar meira, enn eg havi gjørt.